

Prijímacia skúška zo SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Šk. rok 2018/2019 1. kolo – 1. termín

Kód žiaka

Prečítaj si text:

Ukážka č.1

Košický rodák Vojtech Gerster sa preslávil ako stavitel' vodných diel. Vyštudoval Technickú univerzitu vo Viedni a odišiel za prácou do Pešti. Tam sa zoznámil so zámožným podnikateľom, ktorý ho odporučil do medzinárodnej expedície v Strednej Amerike. Cieľom výpravy v roku 1876 bolo určiť najvhodnejšiu trasu na stavbu prieplavu, ktorý by spojil Atlantický oceán s Tichým. Žiarivým príkladom bol Suezský prieplav otvorený v roku 1869. Gerster sa v tejto expedícii zaskvel a už o dva roky navrhol projekt Panamského prieplavu s najkratšou možnou dĺžkou 73 km. Francúzsky gróf Ferdinand de Lesseps na základe tohto projektu založil spoločnosť na jeho výstavbu a prieplav bol otvorený v roku 1914.

Medzitým uzrel svetlo sveta Korintský prieplav. Jeho autorom a tentoraz aj stavitel'om bol opäť Vojtech Gerster. Zorganizoval všetky výkopové a stavebné práce vrátane zásobovania a v roku 1893 bol prieplav otvorený. Napriek tomu, že nie je dlhý – iba 6 343 metrov – patrí k obdivuhodným technickým dielam.

Gerster však projektoval aj veľa iných stavieb, predovšetkým v Uhrách, napríklad kanál medzi Dunajom a Tisou, železničné trate (napr. Košice – Turňa nad Bodvou) a priemyselné budovy, ale Korintským prieplavom sa zapísal zlatým písmom do histórie svetovej techniky. (Zdroj: Ľudia a zem, 06/2008; upravený úryvok)

1. Ktorá z informácií vyplýva z ukážky č.1?

- a) Autorom projektu a stavitel'om Panamského prieplavu bol košický rodák Vojtech Gerster.
- b) Vojtech Gerster financoval výstavbu Panamského prieplavu podľa projektu, ktorý navrhol Ferdinand de Lesseps.
- c) Košický rodák Vojtech Gerster bol autorom projektu Panamského prieplavu.
- d) Košický rodák Vojtech Gerster, absolvent Technickej univerzity v Pešti, projektoval okrem prieplavov i mnohé stavby v Uhrách.

2. Podľa textu ukážky č.1 uveď, v akom poradí boli vystavané jednotlivé známe prieplavy.

.....

3. Ktorá z možností je správna? Slovo obdivuhodný vzniklo:

- a) skracovaním b) skladaním c) odvodzovaním d) spájaním

4. Označ vetu, v ktorej chýbajú čiarky.

- a) Vlakom budeme chodiť do Žiliny, Kežmarku, Levíc a Humenného.
- b) Marta moja najlepšia priateľka má dnes narodeniny.
- c) Cyril, ten má rád fyziku!
- d) Milka, začni konečne čítať!

5. Označ rad, kde je správne napísaná priama reč.

- a) „Musím povedať,“ že na dovolenke bolo vynikajúco.
- b) „Gréta zvolala: Naozaj si jej to nevytárala!“
- c) „Kto vie, pýta sa Ema, ako sa píše slovo symetria.“
- d) Mária sa spýtala: „Ako ste sa mali pri mori?“

6. Označ správne napísaný nominatív množného čísla.

- a) učiteľkiny žiaci c) mladí záhradkári
- b) dedovy priatelia d) diví psy

7. Doplň správne i/í.

- a) Moj....m želaním je spraviť prijímacie skúšky na strednú školu.
- b) K Tvoj.... narodeninám Ti prajeme všetko najlepšie.
- c) S Vaš....m názorom úplne súhlasím.
- d) Odovzdaj to ešte dnes svoj....m rodičom!

8. Doplň i/í alebo y/ý.

- a) v....tamín, f....latelista, r....tmus, z....ps, z....nok
- b) b....žutéria, d....nastia, c....trus, t....tul, m....tológia
- c) kob....la, náb....tok, zm....ja, s....r, v....chor
- d) g....tara, k....bernetika, ob....čaj, s....seľ, v....ťaz

9. Označ rad slov, ktoré vznikli skladaním.

- a) mrakodrap, ľahkomyselný, sústredený, dobrovoľný
- b) ľubozvučný, svetlomodrý, kaleidoskop, renovovať
- c) prehodnotiť, hladomor, duchaprítomnosť, esteticky
- d) novodobý, kolotoč, monologický, širokospektrálny

10. Označ rad, v ktorom je tvar prídavných mien v druhom stupni.

- a) krátky, bližší, najkrehkejšie, smelšia
- b) rozmanitý, láskavejší, najlepšie, knižný
- c) špeciálnejšia, krajšia, tučnejší, hodnotnejší
- d) vrejší, najhladší, najpokojnejšia, kritický

11. Označ správne napísané prídavné meno radi.

- a) Dievčatá radi pozerajú romantické filmy.
- b) Chlapci majú radi športové súťaže.
- c) Deti sa radi hrajú v detskej klubovni.
- d) Modelky majú radi kvalitné modely.

12. Označ vetu, v ktorej je príslovka.

- a) Naučil sa báseň spamäti.
- b) V tom dome nikto nebýva.
- c) Spomienka sa mu vytratila z pamäti.
- d) Dobre, budem tam!

13. Označ prisudzovací sklad.

- a) posielala mail
- b) ryba pláva
- c) kreslia plán
- d) budujeme dom

14. Označ vetu, v ktorej je priradovací sklad.

- a) Všetky trápenia nosíme na svojich pleciach.
- b) Z neďalekého lesa sa ozývali hlboké hlasy.
- c) Najkrajšie ovocie a zeleninu nám priniesli minulý rok.
- d) Zrúcaniny starého hradu by sme i tak videli iba z diaľky.

15. Označ jednočlennú vetu.

- a) Padá sneh.
- b) Vonku mrzne.
- c) V diaľke bijú blesky.
- d) Nad hlavou nám udrel hrom.

16. V ktorej možnosti sú uvedené len zhodné prívlastky?

- a) kráľ Tatier, kráľovstvo ticha
- b) tatranský štít, nádherný výhľad
- c) do kráľovstva ticha, vysoký dom
- d) nočná obloha, pokladne lanovky

17. Označ rad, v ktorom sú iba neohybné slovné druhy.

- a) neskoro, pred, blízky, lebo, vari
- b) keď, fuj, azda, nikto, hore
- c) možno, frnk, ba, včera, napriek
- d) hádam, aj, čľup, veď, ja

18. Ako sa nazýva vedná disciplína, ktorá sa zaoberá pravidlami pravopisu?

- a) frazeológia
- b) terminológia
- c) ortografia
- d) lexikografia

Ukážka č.2

Európa prichádza až o tretinu včiel

LONDÝN, BRATISLAVA.

Môžu za to parazity, pesticídy aj zima. Včelstvo v krajinách Európskej únie sa neustále znižuje a situácia môže byť čoskoro vážna. Dôvodom je, že niektoré krajiny prichádzajú v zime až o viac ako tretinu svojich včiel. Tvrdí to Referenčné laboratórium EÚ pre zdravie včiel. Začiatkom apríla predstavilo výsledky svojho výskumu realizovaného v sedemnástich členských štátoch EÚ.

Viac ako tisíc inšpektorov navštívilo takmer desaťtisíc včelínov medzi jeseňou 2012 a letom 2013. Výskumníci tak potvrdili závery vedeckej štúdie v magazíne PLoS One zo začiatku tohto roka, ktorá hovorí, že Európe chýbajú miliardy včiel a hmyz nestíha opelovať všetky rastliny.

Odborníci si pôvodne mysleli, že úmrtnosť včiel by mohla byť v zime okolo desať až pätnásť percent. No zistili, že v mnohých európskych krajinách to neplatí a situácia je podstatne horšia. Kým napríklad v Litve sa tento úhyn pohybuje do štyroch percent, v Belgicku prekračuje až 31.

Pod hranicou 15 percent v skutočnosti skončilo len desať z preskúmaných krajín. „Existuje množstvo krajín, ktoré sú nad touto hranicou,“ povedala podľa časopisu Nature Marie-Pierre Chauzatová, patologička z európskeho laboratória.

Na Slovensku je situácia lepšia. Podľa prvého celoeurópskeho prieskumu prichádza každý rok o minimálny počet včiel, presnejšie, o šesť percent.

„Na Slovensku máme mimoriadne vhodné prírodné podmienky na chov včiel,“ tvrdí predseda Slovenského zväzu včelárov Ľudovít Gál.

(Zdroj: <http://tech.sme.sk/c/7177237/europa-prichadza-az-o-tretinu-vciel>.; upravené)

19. Z ukážky č.2 vyplýva, že:

- a) na výskume úmrtnosti včiel sa podieľalo takmer tisíc inšpektorov
- b) najnižší úhyn včiel zo všetkých preskúmaných krajín je v Litve
- c) v sedemnástich krajinách je úbytok včiel od desať do pätnásť percent
- d) výskum prebiehal vo všetkých európskych krajinách

20. Z ukážky č.2 nevyplýva, že:

- a) celkovo v európskych krajinách chýba vyše miliardy včiel
- b) výsledky výskumu vysvetľovala pracovníčka časopisu Nature
- c) predtým sa takéto prieskumy o včelách v európskom meradle nerobili
- d) výsledky prieskumu o úmrtnosti včiel boli zverejnené v druhom štvrtroku

21. Určte jazykový štýl použitý v ukážke č.2:

- a) náučný
- b) výkladový
- c) publicistický
- d) informačný

22. Z ukážky č.2 vyplýva, že inšpektori stihli navštíviť včelíny v priebehu:

- a) polroka
- b) jedného roka
- c) troch rokov
- d) dvoch rokov

23. Veľký rozsah, veľa postáv, hlavná dejová línia, vedľajšie dejové línie a člení sa na kapitoly.

Sú to znaky:

- a) poviedky
- b) novely
- c) románu
- d) povesti

24. Rytmus je:

- a) pravidelné striedanie prízvuchných a prízvuchných slabík
- b) pravidelné striedanie prízvuchných a neprízvuchných slabík
- c) rým v básni

25. Ak má báseň príbeh, dej a hrdinu, hovoríme o básni:

- a) lyrickej
- b) lyricko-epickej
- c) epickej

26. Lyrická forma zo 14 veršov zoradených do dvoch štvorveršových a dvoch trojveršových strof sa nazýva:

- a) rytmus
- b) sonet
- c) báseň
- d) lyrika

27. Pomenuj básnické umelecké prostriedky:

- a) tiché svetlo
- b) on stojí jak by kameň
- c) slnce nad horou umiera
- d) Bola to láska? Sklamanie?
- e) ružový spev mi prší z úst
- f) ružový spev

28. Pojem science-fiction znamená:

- a) náučná literatúra
- b) predstavy človeka o budúcnosti
- c) vedecko-fantastická literatúra
- d) fantastická literatúra

29. Doplň neúplné výroky.

- a) Súvislý neprerušený prejav jednotlivca sa nazýva
- b) Prvé uvedenie divadelnej hry je
- c) Rozhovor dvoch a viac postáv sa nazýva
- d) Opakovanie divadelnej hry

30. Anton Bernolák uzákonil prvý spisovný jazyk v roku:

- a) 1787
- b) 1877
- c) 1777
- d) 1843

31. V ktorom roku prišli Konštantín a Metod na Veľkú Moravu?

- a) 843
- b) 863
- c) 864

32. Označ porekadlo.

- a) Čo na srdci, to na jazyku.
- b) Aj srdce ho od toho smútku bolelo.
- c) Srdcu by ste chceli rozkázať?
- d) Mala dobré srdce.

33. V ktorej z možností je k útvaru nesprávne priradený slohový postup?

- a) pozvánka – opisný
- b) oznámenie – informačný
- c) román – rozprávaci
- d) výťah – výkladový

34. Napíš, ako sa volá literárny žáner:

- a) v ktorom víťazí dobro nad zlom
- b) v ktorom sa kritizujú zlé ľudské vlastnosti a vyplýva z neho ponaučenie
- c) ktorý má smutný dej, napätie sa z verša na verš stupňuje a koniec býva tragický

35. Napíš rým a jeho schému:.....

Chválím si všedné veci sveta,
chválím si drobné dary zeme,
mušku, čo vokol lampy lieta,
motýľa, ktorý v larve drieme.

36. Hlavná postava literárneho diela je postava:

- a) ktorú si v diele čitateľ najviac obľúbi
- b) ktorá má viac kladných než záporných povahových vlastností
- c) okolo ktorej sa sústreďuje dej
- d) ktorá do deja zasahuje len okrajovo

37. Komu sa nelení, tomu sa zelení. Uvedený výrok je:

- a) pranostika
- b) porekadlo
- c) príslovie
- d) hádanka

38. Ktorý z nasledujúcich znakov je charakteristický pre bájku?

- a) mravné poučenie vyplývajúce z príbehu
- b) vyjadrovanie rôznych predstáv o vzniku života
- c) pochmúrny dej podfarbený satirou

39. Ľudovít Štúr uzákonil spisovnú slovenčinu v roku na základe nárečia.